

проступку (дізнання) в межах двох місяців – районним (міським) або іншим прирівняним до нього прокурором.

Строк досудового розслідування може бути продовжений (з дня повідомлення особі про підозру у вчиненні злочину) в межах шести (щодо злочину невеликої або середньої тяжкості) та дванадцяти (щодо тяжкого або особливо тяжкого злочину) місяців: 1) до трьох місяців – керівником місцевої прокуратури, заступником Генерального прокурора; 2) до шести місяців – слідчим суддею за клопотанням слідчого, погодженим з керівником регіональної прокуратури або його першим заступником чи заступником, заступниками Генерального прокурора; 3) до дванадцяти місяців – слідчим суддею, за клопотанням слідчого, погодженим з Генеральним прокурором чи його заступниками.

Питання обчислення, продовження та практичного застосування строків досудового розслідування є актуальними та потребують подальшого вивчення та аналізу.

Список бібліографічних посилань

1. Кримінально-процесуальний кодекс України : закон України від 13.04.2012 № 4651-VI // БД «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення: 28.03.2018).

Одержано 19.04.2018

УДК 351.713

Володимир Володимирович Толочко,

*ад'юнкт Харківського національного університету
внутрішніх справ*

СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД НА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСОБИ»

Питання належного, дотримуючись мети, застосування правових засобів, їх вчасного удосконалення та визнання, становить значний науковий та практичний інтерес, оскільки вірно обрані правові засоби сприяють не тільки притягнення порушників до відповідальності, а також попередженню правопорушень та відповідно вихованню суспільства в дусі дотримання правових норм. Натомість категорія «правові засоби» і похідна від неї «адміністративно-правові засоби» не достатньо повно визначені

в правовій науці. Зокрема, в юридичній літературі ці категорії часто вільно трактуються і застосовуються переважно як загальноючі поняття з надто широким змістом.

Етимологічно слово «засіб» означає прийом, спосіб, спеціальну дію, що дає можливість здійснити що-небудь, досягти чого-небудь; знаряддя, предмет, сукупність пристроїв для здійснення якоїсь діяльності [1, с. 326]. Загальним для усіх понять, позначених словом «засоби», як уявляється, є те, що усі вони позначають предмети і явища з точки зору їх функціонального призначення, можливості використання для вирішення якихось завдань.

У теорії права термін «правові засоби» трактується у відмінні один від одного способи. Наприклад, В. А. Хропанюк це поняття розглядає в контексті понять «правовий вплив», «правове регулювання» і вважає, що відповідні засоби утворюють цілісний, системний юридичний механізм, що забезпечує врегулювання всієї сукупності суспільних відносин, які виступають предметом правового регулювання [2, с. 244–245]. Система правових засобів, відповідно до позиції В. А. Хропанюка, являє собою механізм правового регулювання, основними структурними елементами якого є норми права, правовідносини і акти реалізації юридичних прав і обов'язків.

Деякі автори вважають описують правові засоби у якості явища правової дійсності [3, с. 17–83, 84]. Заперечуючи проти цих міркувань, С. С. Алексєєв, зокрема, зазначає, що питання правових засобів є не стільки питанням виокремлення в особливий підрозділ тих чи інших фрагментів правової дійсності, скільки питанням їх особливого бачення у певному ракурсі – їх функціонального призначення, їх ролі як інструментів вирішення соціальних завдань [4, с. 349]. Натомість спроби звести правові засоби до певного кола правових явищ, до того ж таких, які мають «ненормативний» характер, вчений вважає безпідставними. Як уявляється, відповідна точка зору вченого відображає лише частину істини. Ігнорування в інструментальному підході засобів-діянь і посилання лише на інституціональну сторону розуміння юридичних засобів не дозволяє повністю враховувати всі ті фактори, за допомогою яких можна досягти поставлених цілей. Адже результат неможливо отримати тільки за допомогою

субстанціональних явищ, які апіорі не приводять до потрібного ефекту. Потрібні ще дії, зусилля, активність, пов'язані з використанням наданих в законодавстві інструментів. Засоби-встановлення та засоби-діяння створюють разом необхідний й самодостатній для досягнення конкретної цілі інформаційно-енергетичний комплекс ресурсів [5, с. 363].

Крім того, М. М. Марченко зазначає, що засіб – це з'єднуюча середня ланка між суб'єктом та об'єктом діяння, між ідеальною моделлю мислення і матеріальним результатом. Тому правові засоби є специфічним посередником, що включають як фрагменти ідеального (інструменти, засоби-встановлення – суб'єктивні права, обов'язки, пільги, заборони, заохочення, покарання і т. ін.), так і фрагменти реального (технологія, засоби-діяння, направлені на використання інструментів, – перш за все, акти реалізації прав й обов'язків) [5, с. 360].

Таке розуміння засобів відповідає поглядам переважної більшості науковців у галузі філософії, відповідно до яких категорія «засіб» включає як інструментарій, так і його використання при отриманні бажаного результату [6, с. 161].

Відповідно, під правовими засобами необхідно розуміти закріплені Конституцією, нормами законів або інших правових актів прийоми, способи впливу на суспільні відносини з метою досягнення певного результату.

У системі зазначених засобів (прийомів, заходів, способів) виділяють кримінально-правові, цивільно-правові, дисциплінарні, адміністративно-правові та інші засоби впливу. Чинне місце серед них належить останнім.

Адміністративно-правові засоби в комплексі є одним з ефективних структурних елементів охоронної діяльності органів держави, спрямованої на формування і розвиток суспільних відносин у різноманітних галузях, особливе місце серед яких віднесено сфері економіки.

Спираючись на вищевказане, на нашу думку, поняття «адміністративно-правові засоби» буде позначати всю систему адміністративно-правових норм, яка розглядається з позиції їх функціонального призначення для вирішення певного кола завдань, регулювання відповідних суспільних відносин.

Таким чином, можемо констатувати, що адміністративно-правові засоби виступають надзвичайно важливим елементом

забезпечення національної безпеки, зокрема економічної безпеки держави. В свою чергу запропоноване нами визначення категорії «адміністративно-правові засоби» повною мірою відповідає сучасним уявленням, а також нормативним та правозастосовним реаліям та може бути цілком використана у якості основи для подальших досліджень проблеми окреслення та реалізації адміністративно-правових засобів, що мають на меті забезпечення економічної безпеки держави.

Список бібліографічних посилань

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. Київ ; Ірпінь : Перун, 2003. 1440 с.
2. Хропанюк В. Н. Теория государства и права : учеб. для вузов. М. : ЛТД, 1996. 588 с.
3. Пугинский Б. И. Гражданско-правовые средства в хозяйственных отношениях. М. : Юрид. лит., 1984. 224 с.
4. Алексеев С. С. Право: азбука – теория – философия. Опыт комплексного исследования. М. : Статут, 1999. 712 с.
5. Проблемы теории государства и права : учеб. пособие / под ред. М. Н. Марченко. М. : Юрист, 2002. 620 с.
6. Общество и сознание / пер. с нем. Колдаевой М. Б. ; общ. ред. и вступ. ст. Уледова А. К. М. : Прогресс, 1984. 239 с.

Одержано 19.04.2018

УДК 159.9:177.3

Інна Володимирівна Топоркова,

здобувач Харківського інституту фінансів

Київського національного торговельно-економічного університету

ДЕТЕРМІНАНТИ ПРОЯВУ БРЕХЛИВОСТІ ЯК РИСИ ХАРАКТЕРУ В СТРУКТУРІ ОСОБИСТОСТІ

Брехливість – давно відоме і широко поширене явище, що вкорінене в повсякденному і соціальному житті, і є всюди, де взаємодіють люди. У сучасній науковій літературі немає єдиного уявлення щодо сутності поняття «брехливість» та детермінантів її прояву. Брехливість розглядається як схильність до брехні і обману, що є характеристикою людини, її характеру; як форма вербальної і / або невербальної поведінки, яка полягає в навмисному спотворенні уявлень дійсності заради досягнення бажаної мети або прагнення уникнути небажаних наслідків. У тих